Het Natuurbeleidsplan is gericht op behoud en herstel van ons land karakteristieke natuurwaarden. Enige tijd terug is vastgesteld dat de voor dit beleid geformuleerde algemene doelen te weinig richtinggevend zijn. Er is onvoldoende hou vast voor de bij operationalisering onvermijdbare keuzen. Daardoor is er geen duidelijk antwoord op vragen als welke natuur het beschermenwaard is en hoe kwalitatieve en kwantitatieve natuurdoelen kunnenworden opgesteld. Om in deze lacune te voorzien is een stelsel van "natuurdoeltypen"ontwikkeld.

Over natuur- en milieueducatie (NME) bestaan vergelijkbare vragen. Welke doelen zijn met het oog op verschillende doelgroepen van belang? Met welke inhouden en werkvormen kunnen deze doelen worden bereikt? Welke resultaten zijn te verwachten? De betrekkelijke onbepaaldheid van het natuurbegrip versterkt de noodzaak van zorgvuldige keuzen van NME-doelen en van geschikte inhoudelijke thema's. Dit gebrek aan duidelijkheid is een fors obstakel voor de ontwikkeling van NME van hoge kwaliteit.

Sinds een aantal jaren is het NME-beleid van het ministerie van LNV gericht op het wegnemen van deze hindernissen (zie onder meer het Natuurbeleidsplan1990 en het Meerjarenprogramma Natuur en Landschap 1993-1997). Initiatieven in deze richting zijn bijvoorbeeld de doelgroepverkenning dertien- tot achttienjarigen (Margadant, 1994) en het project "Ontwikkeling van NME-evaluatiemethoden" (Stokking et al., 1995). Ook het voorliggende rapport "Kiezen en delen" is een product van dit beleid. Evenals bij de reeds genoemde "natuurdoeltypen" gaat het bij "educatiedoeltypen"om een hulpmiddel voor de praktijk. In dit geval zijn dat streefdoelen voor de planning en vormgeving van NME-activiteiten.

Om verschillende redenen is in dit rapport voor twee niveaus gekozen: het eindniveau basisonderwijs en het eindniveau basisvorming. NME-instellingen uit de natuursector richten zich vaak op het basisonderwijs. Dit geldt bijvoorbeeld voor bezoekerscentra. Voor hen is het eindniveau basisonderwijs van belang. Aandacht voor het eindniveau basisvorming is gewenst, omdat dit een markant punt vormt in het Nederlandse onderwijsstelsel: tot op dat niveau is er een grotendeels gelijk onderwijsaanbod voor alle leerlingen.

Voor beide niveaus geldt verder dat redelijk helder is wat leerlingen op basis van schoolvakken leren (via de vastgestelde kerndoelen). Daardoor zijn het potentiële ijkpunten. Overigens biedt een NME-aanbod vanuit de natuursector niet hetzelfde als op het oog verwante schoolvakken. Wanneer dat het geval was, dan zou dit NME-aanbod overbodig zijn. In het rapport "Kiezen en delen" worden voorts ordeningen van NME-inhouden voorgesteld en gewenste niveaus van beheersing. Vervolgens wordt ingegaan op didactische werkvormen en op

Phoca PDF

programma-ontwikkeling. Uit het steeds terugkerende tussenkopje" discussie" valt af te leiden dat het laatste woord over al deze aspecten nog niet is gezegd. Dat is ook niet mogelijk het laatste woord over al deze aspecten nog niet is gezegd. Dat is ook niet mogelijk, zeker niet zolang er zo weinig empirische kennis is over NME. Wat werkt in de praktijk en wat niet? Dat is toch de hamvraag. Lees voor "wat werkt": wat steken leerlingen en buitenschoolse deelnemers op van NME-activiteiten en wat doen ze met het geleerde?

Om hierover meer kennis te verkrijgen is praktijkonderzoek nodig. Met behulp van de beschreven educatiedoeltypen - en andere bronnen - kunnen programma's worden ontwikkeld. Vervolgens kunnen deze in de praktijk worden getoetst. Zo ontstaat stapsgewijs nieuwe kennis over bruikbare vormen van NME. De hierboven genoemde aanpak sluit aan bij de doelen "inhoudelijke vernieuwing"en "kwaliteitsverbetering" van het Kaderplan Natuur- en Milieueducatie. Om deze doelen te bereiken investeren zes samenwerkende ministeries in de periode 1996-2000 in de "Extra Impuls". Op deze manier wordt ruimte geschapen voor het op gang brengen van nieuwe ontwikkelingen. Ik vertrouw erop dat instellingen uit het NME-veld initiatieven zullen ondernemen om de ingezette ontwikkellijnen verder uit te werken. Dan zal de betekenis van deze educatiedoeltypen voor de praktijk van NME duidelijk worden.

Phoca PDF